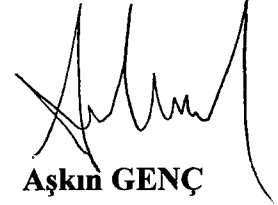

Aşkın GENÇ
Kayseri Milletvekili
Milli Savunma Komisyonu Üyesi

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Anayasa'nın 98, TBMM İçtüzüğü'nün 96 ve 99'uncu maddeleri uyarınca Tarım ve Orman Bakanı İbrahim YUMAKLI tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını arz ederim.

Aşkın GENÇ

Kayseri Milletvekili

İklim krizi ve yağış miktarındaki azalmaların etkisiyle Türkiye genelinde baraj, göl ve akarsu seviyelerinde önemli düşüşler yaşanmaktadır. Tarım ve Orman Bakanlığı da Eber ve Akşehir gibi kuraklık riski altındaki sekiz göl için acil eylem planları hazırlamak üzere harekete geçmiştir. Bununla birlikte, kuraklık tehlikesi yalnız büyük göllerde değil, yerel su kaynaklarında da alarm verici boyutlara ulaşmıştır.

Bu genel kuraklık tablosunun yanı sıra, Kayseri ili Pınarbaşı ilçesindeki Uzunyayla Platosu'nda Zamantı Irmağı'nın kuruması bölge halkında büyük endişe yaratmaktadır. Bölgenin can damarı olan Zamantı Irmağı, özellikle endüstriyel ölçekli patates tarımı amacıyla açılan 200–500 metre derinlikteki kontrolsüz sondaj kuyuları nedeniyle akışını yitirmiş; yüzey suyu kaynakları adeta yok olmuştur. Uzunyayla'daki su dengesi bu ölçsüz yeraltı suyu kullanımı sonucunda bozulurken, iklim değişikliğine bağlı kuraklık etkileri de sorunu daha da derinleştirmektedir.

Uzunyayla Platosu tarihsel olarak verimli mera ve çayırılarıyla tanınan, hayvancılık ve geleneksel tarımın merkezi olan bir ekosistemdir. Ancak son yıllarda Niğde ve Nevşehir gibi patates ekiminin yasaklandığı illerden gelen bazı üreticiler, bölgede büyük ölçekli endüstriyel patates tarımına yönelmiştir. Kısa vadeli kazanç uğruna plansız yürütülen bu tarım modeli, vahşi sulama yöntemleriyle yeraltı sularını hızla tüketerek toprağın yapısını bozmakta ve uzun

33265

Aşkın GENÇ
Kayseri Milletvekili
Milli Savunma Komisyonu Üyesi

vadede tarımı tamamen imkânsız hale getirecek tahribata yol açmaktadır. Bölgedeki yoğun gübre ve zirai ilaç kullanımı da su kaynaklarını kirletip toprağın zehirlenmesi riskini artırmaktadır; nitekim Niğde’de yaşanan benzer bir süreçte aşırı kimyasal kullanımının toprakları zehirlediği bilinmektedir.

Yaklaşık 100 köyü barındıran geniş bir kırsal nüfus, Zamantı Irmağı’nın kurumasından doğrudan etkilenmektedir. Yeraltı su seviyesinin hızla düşmesiyle tarımsal faaliyetlerin çökebileceği, içme suyu ihtiyacının dahi tehlikeye girebileceği ve bölgeden göçün artabileceği ifade edilmektedir. Nitekim Nevşehir’in bazı ilçelerinde yeraltı sularının yüzlerce metre derine çekilmesi sonucu ciddi içme suyu sıkıntıları yaşanmaya başlamıştır. Uzunyayla’nın da Konya Ovası gibi kurak bir felakete sürüklenmemesi için bölge halkı, yetkililere acil müdahale çağrısında bulunmaktadır. Köylüler, “Zamantı Irmağı sadece bir su kaynağı değil, bölgenin yaşam damarıdır; eğer tedbir alınmazsa Uzunyayla biter” diyerek endişelerini dile getirmektedir. Uzmanlar da yaşanan bu tabloyu yalnız bir çevre sorunu değil, tarım ve kırsal yaşam için adeta bir alarm zili olarak görmektedir.

Uzmanların uyarılarına göre gerekli adımlar hızla atılmazsa Uzunyayla’nın doğal yapısı, su varlıkları ve tarımsal kapasitesi kalıcı olarak yok olma tehlikesiyle karşı karşıyadır. Dolayısıyla, bölgede yürütülen tarımsal faaliyetlerin ekolojik taşıma kapasitesine uygun şekilde yeniden planlanması ve su kullanımının sıkı denetim altına alınması elzem hale gelmiştir. Tarım ve Orman Bakanlığının bölgede kapsamlı bir denetim ve sürdürülebilir planlama sürecini ivedilikle başlatması hem mevcut su kaynaklarının korunması hem de Uzunyayla’da tarımsal üretimin devamlılığının sağlanması bakımından hayati önemdedir.

Bu bağlamda;

1. Uzunyayla Platosu’nda son 5 yıl içinde açılan derin sondaj kuyularına ilişkin bir envanter çalışması yapılmış mıdır? Bölgede tespit edilen ruhsatlı ve ruhsatsız kuyu sayıları kaçtır? Bu kapsamda Bakanlığınızın elinde herhangi bir veri bulunmakta mıdır?
2. Patates ekiminin karantina nedeniyle yasaklandığı illerden gelip Uzunyayla’da üretim yapan kişiler hakkında bir denetim veya düzenleme yapılmış mıdır? Bu üreticilerin kontrolsüz faaliyetlerini sınırlandırmaya yönelik Bakanlığınızca bugüne kadar bir adım atılmış mıdır?
3. Karantinaya tabi patates hastalıklarının (örneğin patates siğili, nematod vb.) bölgeye taşınma riski konusunda bir önlem alınmış mıdır? Patates ekiminin yasak olduğu yörelerden gelen üreticilerin Uzunyayla’da ekim yapmasının, bu bölgenin topraklarına hastalık bulaştırabileceği ihtimaline karşı Bakanlığınız herhangi bir inceleme yapmış mıdır?

33265

Aşkın GENÇ
Kayseri Milletvekili
Milli Savunma Komisyonu Üyesi

4. Endüstriyel patates tarımında kullanılan vahşi sulama ve kontrolsüz su çekiminin su kaynaklarına ve meralara verdiği zararları önlemek için hangi tedbirler alınmaktadır? Yeraltı suyu seviyesinin kritik eşiğin altına inmesini engellemek amacıyla su kullanımına yönelik bir kota, denetim veya planlama mevcut mudur?
5. Uzunyayla Platosu'nda tarım faaliyetlerini bölgenin ekolojik özelliklerine uygun hale getirmek için sürdürülebilir tarım ve su yönetimi projeleri planlanmakta mıdır? Örneğin damla sulama gibi tasarruflu sulama yöntemlerinin yaygınlaştırılması, uygun ürün desenine geçilmesi veya alternatif tarımsal model uygulamaları konusunda Bakanlığınızca hazırlanan bir proje var mıdır?
6. Bölgedeki üreticilerin ve yöre halkının yaşadığı su sıkıntısını hafifletmek ve mağduriyetlerini gidermek üzere acil bir destek planınız var mıdır? Köylerde içme ve sulama suyu temini için herhangi bir çalışmaya başlanmış mıdır? Bu kapsamda Bakanlığınızın yerel yönetimler ve diğer kurumlarla ortak bir girişimi bulunmakta mıdır?